

Källor:

¹ Michel Onfray. *Handbok för ateister* (Nya Doxa 2006); Richard Dawkins. *Illusionen om Gud* (Leopard 2007).

² Leszek Kolakowski. *Samtal med Djävulen* (Brombergs 1982).

³ Ingmar Bergman. Ur *Laterna magica* (Bonniers 1987), citerat i *Fanny och Alexander* av Maaret Koskinen och Mats Rohdin (W&W 2005, s. 205).

⁴ Salman Rushdie. *Satansverserna* (Bonniers 1989 s.121).

⁵ Citerat i Avraham Burg. *Förintelsen är över och vi måste resa oss ur askan* (Daidalos 2010)

⁶ T.ex. Gunnar Adler-Karlsson. *Ondskans biologiska ursprung* (Arena 2009); Lars Fr. H. Svendsen. *Ondskans filosofi* (Natur & Kultur 2001/2004); Ludvig Igra. *Den tunna hinnan mellan omsorg och grymhet* (Natur & Kultur 2001/2003); Hannah Arendt. *Den banala ondskan. Eichmann i Jerusalem* (Daidalos 1996/1963, 1964).

⁷ Citerat i Per-Martin Meyerson. *På jakt efter den judiska anden. En resa i judisk historia* (Bokförlaget Fischer & Co 2002, s. 164).

⁸ Steven Pinker. *Mot en allt fredligare värld* (Axess 2/2012, s. 50-53).

⁹ Lennart Levi. *Stressen i mitt liv* (Natur & Kultur 2002/2006, s. 238). Levi hänvisar till Matteus 5-7, Lukas 6:31 samt Gamla Testamentet, 3:e Mosebok 19:18. I sistnämnda står ”*Du skall inte hämnas och hysa agg mot någon av ditt folk, utan du skall älska din nästa såsom dig själv*”. (Bibeln, Verbum 1981). Här uttrycks ännu inte samma universalitet som i Nya testamentet. Beträffande ”*Vad du icke vill att andra skola göra dig, det skall du heller icke göra andra*”, hänvisar Levi till Tobias bok 4:16 i Gamla Testamentet. Det är svårt att föreställa sig mer grundläggande, lättfattliga och meningsfulla budord för människan.

¹⁰ I förordet till Henryk Skolimowski. *Ekofilosofi – att forma en ny livstaktik* (Akademilitteratur 1982).

¹¹ Martin Lind. *Bonhoeffers gudstro utmanar än* (SvD Under strecket 19/7 2012).

¹² En trevlig guide på vägen (trots kvardröjande dualism) är E.F. Schumacher. *Vägledning för vilseförda* (1977: Rabén & Sjögren 1986); *A Guide for the Perplexed* (Harper & Row 1977/2004).